

МЕСНАТА ЗАЕДНИЦА Е ОНЛАЈН: ТРАНСФОРМАЦИЈА НА ТРАДИЦИОНАЛНИ ФОРМИ НА САМОУПРАВА ВО ДИГИТАЛНАТА ЕРА

Еда Старова Тахир

Институт за етнологија и антропологија, Скопје

Дата на прием: 28.02.2023 г.

Апстракт: Дигитализацијата е процес кој во последните години се одвива паралелно на формален и неформален начин. Од една страна, дигитализацијата е стратешка цел на бројни државни институции, со цел да се овозможи полесен пристап до информации и услуги за граѓаните. Од друга страна, пак, се одвива и неформален процес на дигитализација преку социјалните медиуми, каде што се присутни сè поголем број организации и институции, вклучително и месни заедници како форми на локална самоуправа. На популарните медиуми, како што е Фејсбук, може да се најдат групи или фан-страници на посебни месни заедници кои служат како простор за комуникација помеѓу управата и жителите. Во таа смисла, преку примерот на дигиталната комуникација во рамките на месните заедници, дадениот труд нуди преглед на современите трансформации на традиционални општествени структури, како и потенцијалите на дигиталната етнографија како истражувачки метод во областа на политичката антропологија.

Клучни зборови: месна заедница, село, самоуправа, социјални медиуми, дигитализација

Периодот на „дигитализација“, полека но сигурно (конечно) се надминува. Под тоа, мислам на период во кој фокусот беше на активно „внесување“ на дигиталните алатки во векепостоечки сфери и институции. Односно, дигиталните алатки се веќе дел од секојдневието, и како такви не би требало да ги третираме како надворешен феномен, односно како некаква сила или процес која се прилепува на реалноста, но сепак останува одвоена од тоа што би го нарекле „секојдневен живот“. Во раните истражувања за интернетот и дигиталните алатки, често се поставуваше дихотомија на виртуелен и вистински свет – се претпоставуваше дека дигиталните сфери се виртуелни или „нереални“ наспроти реалноста на материјалниот свет (Miller et al. 2016: 7). Но, денес, тешко е да се пронајде институција или индивидуа која нема дигитален отисок. Додека во раните години на интернетот сè уште можевме да „затвориме“ очи кон виртуелниот свет, веќе се доведува во прашање можноста да се извршат одредени истражувања без воопшто да се разгледа дигиталниот аспект. Односно, тргнувајќи од општите цели на етнологијата и антропологијата, истражувачите од овие дисциплини во суштина навлегуваат во општествените структури, мрежи на комуникација и размена. Претпоставката е дека огромен број

луѓе употребуваат некаков вид дигитална алатка за комуникација во некаков аспект на нивниот живот – Фејсбук, Инстаграм, Ватсап, Твитер итн. – во тој случај со заобиколување на дигиталните алатки сериозно го лимитираме опсегот на општење кој ни е тема на интерес.

Дигитализацијата даде нови перспективи на стари, познати теми. Таа отвори сосема нови прашања за начинот на кој луѓето комуницираат и создаваат значење. Додека за некои антрополози ваквите тврдења биле лимитирани поради сомнежот за вистинската трансформативна моќ на технологијата во однос на „човековата природа“, за други беше препознатлив начинот на кој дигиталните технологии овозможуваа општествена репродукција, катализирајќи „експанзивни реализации“ на индивидуата и културата (Coleman 2010: 489). Во суштина, дигиталниот свет ги предизвика етнологите и антрополозите да го прифатат навлегувањето на дигиталната етнографија како легитимен начин на прибирање податоци. Дигиталната етнографија како пракса е базирана врз идејата дека дигиталните технологии се веќе дел од секојдневниот живот на луѓето, и претставува еден вид на анти-дигитално-центричен пристап кон дигиталното (Pink et al. 2015: 7). Со поставување на дигиталното или медиумот во централноста на дигиталните истражувања се одвлекува вниманието од начинот на кој таквите алатки се составен дел од пошироката околина и општествени односи (Pink et al. 2015: 9).

Во меѓувреме, со децении се одвиваат разни обиди за зголемување на дигиталната поврзаност како неминовен процес на модернизација. Се финансираат проекти за изработка на дигитални алатки за употреба во јавна администрација, образование, здравство, општинска управа, и разни други сфери. Истовремено, низ етнографските истражувања може да се увидат и неформални, нерегулирани начини на институтска дигитализација – нешто што може да се нарече „спонтаната дигитализација“. Во последните неколку години, може да се забележи тренд во кој, институции што се занимаваат со развојни политики – меѓународни организации, граѓански сектор, или пак државни институции – сè повеќе се наслонуваат на употреба на етнографски методи и сознанија од општествени истражувања за градење на политики и стратегии. Сметајќи дека развојот како поим е подложен на принципот на културен релативизам, етнографскиот метод овозможува согледување на вистински практики за опстојување, проблеми но и решенија во одредена заедница. Така, стигаме до централниот фокус на овој труд – дигитализацијата на месната заедница, пример на спонтаното изменување на селската самоорганизација во дигитален контекст кој може да послужи за клучни насоки во идно формирање на политики.

Социјални мрежи

Употребата на социјалните медиуми за комуникација дозволува брзо комуницирање и информирање на жителите за планирани настани или за тековни проблеми. Дополнително, неформалната природа на социјалните медиуми, како дигитален простор примарно наменет за пријателство, дава слобода на комуникација, каде што со употреба на „емоци“ може да се искаже тон. Комуникацијата на социјални медиуми, покрај тоа што во најголема мера се одвива текстуално, без пристап на физички елементи на „општење“, претставува динамичен процес кој е исполнет со комплексни и длабоки значења.

Од друга страна, социјалните медиуми содржат потенцијал за „скалабилност“ на општење помеѓу приватноста и јавноста – каде што корисниците имаат можност да одберат степен на отвореност на нивната комуникација (Miller et al. 2016: 3). Тоа може да биде направено во затворена група, каде што можат да членуваат само одобрени корисници, или пак отворена група, каде што секој може да членува по избор и сите корисници на социјалниот медиум можат да ја прочитаат внатрешната комуникација. Таквата скалабилност на општење е видлива и во самиот контекст на комуникација – често за да се разбере одреден коментар потребно е одредено познавање за локален контекст или историја (Miller et al. 2016: 6). Јасно е дека комуникацијата на социјалните медиуми претставува многу повеќе од паралелен „виртуелен“ свет, туку веќе е клучен дел од стандардното општење на луѓето. Всушност, тргнувајќи од поставката дека суштината на антропологијата и етнологијата е сознавање на „холистична контекстуализација“, односно дека сè што луѓето прават е во контекст на сè она друго што го прават (Miller et al. 2016: 28–29), тогаш може да се рече дека се наоѓаме во период кога би било погрешно да се вршат одредени истражувања без да се разгледа и улогата на социјалните медиуми. Таков случај е и месната самоуправа, односно денешната форма на селска самоуправа. По употребата на алатката за пребарување на Фејсбук, може да се стигне до голем број на фејсбук страници и групи посветени на рурални месни заедници. Најголем дел се затворени, односно потребно е да се побара пристап за влез во групата. Одреден дел, сепак, се отворени, а групната комуникација е јавно достапна.

Селска самоуправа

Формално, месната самоуправа (односно урбана или месна заедница) претставува најмала форма на самоуправа во Северна Македонија. Според Законот за локална самоуправа, жителите во месните заедници „разгледуваат прашања, заземаат ставови и

изготвуваат предлози за прашања од непосредно и секојдневно значење за животот и работата на жителите од тоа подрачје“. Како форма на организација, месната самоуправа подразбира здружување на граѓани во рурални или во урбани заедници со цел да се решаваат проблеми од специфичното населено место. Покрај директниот фокус кон населеното место, месната самоуправа е и „активен чинител во стратешкото планирање и развивање на локалната самоуправа“. Со вклучување на месните заедници во процеси на одлучување на општинско ниво „се зголемува степенот на демократичност, транспарентност, одговорност“, со што се зголемува степенот на легитимност на донесени одлуки (Шеќерциев, Кунгуловска и Маршлевски 2010: 5–6).

Месната самоуправа во Македонија води континуитет од традиционални форми на самоуправа, регулирани согласно нормите од обичајното право, како систем на задолжителни правила во дадена заедница кои се резултат на долго повторување на однесувања и израснување на општа свест за задолжителност на, за нив познатите норми (Обрембски 2002: 17). Уште во времето на Османлиското царство, на селаните им била препуштена сопствена организација според традиционалните форми на управување, бидејќи државната администрација не можела да ја покрива целата територија на царството (Мирчевска 2016: 1). Таквата власт во селото давала широки можности за контролирање на начинот на користење на селскиот атар, донесување на ограничувања, распределување на правата и на обврските (Обрембски 2002: 14).

Традиционалната селска организација, која денес може да се препознае во релативно мал број на рурални средини во форма на месна заедница, претставува модел на самоуправа со кој ефективно можат да се адресираат проблеми во врска со населените места, но и со животната средина. Масовните миграции од руралните во урбаните средини континуирано носат последици врз институционалната посветеност за обезбедување на инфраструктурни потреби во селата. Од друга страна, самите месни заедници, исто така, се соочуват со лимитираност во нивната способност да дејствуваат бидејќи управата нема формална можност за редовно наплатување за разни услуги, а воедно голем број жители се перманентно отселени и поседуваат „викенд куќи“ во селата. Во тој контекст, во последните години може да се забележи зголемена употреба на социјални медиуми во рамките на селските заедници за разни потреби: создавање заеднички простор за комуникација за административно-управни работи, известувања, како и споделување на спомени и празнување. „Онлајн“ просториите овозможуваат континуирана селска комуникација и покрај отсуството на населението.

Во комуникација на Фејсбук имплицитно видливи се елементи на современа селска организација како континуитет на одредени селски улоги врзани за колективна грижа. Општествениот живот или т.н. културниот живот во Скопската котлина и регионот на Македонија, Филиповиќ го опишал како „колективистички“, каде што сите треба да се еднакви во работата, а не се преферира потенцирање на една индивидуа (Филиповиќ 1996: 315–316). Селската управа во минатото на годишно ниво назначувала различни службеници (во зависност од географските и стопанските карактеристики на селото) – шумар, пољак, говедар, овчар, питроп, водар итн. Во надлежноста на селскиот одбор спаѓале и одлуки за издавањето на планина, одредување на селски атар, одлуки за взаемна самопомош и други одлуки за помагање (Мирчевска 2016: 6.). „Во рамките на локалните системи на обичајно право, во Македонската рурална средина постојат различни категории на сопственост – колективна и индивидуална – а одреден дел од обичајните правила се однесуваат токму на колективната сопственост и правото на користење на селската сопственост, како што се пасиштата, утрините и шумите“ (Групче 2000: 273). Колективната сопственост е категорија присутна кај сите југословенски народи, а за селската сопственост се грижеле и воделе сметка сите (Мирчевска 2016: 11). Денес, голем дел од дадените функции се преземени од јавни претпријатија и други државни институции. Сепак, во разгледување на комуникацијата на социјалните медиуми видливо е дека во одредени средини сè уште постојат слични селски функции, иако во изменета форма. Така, во селото Николиќ во Дојран, преку Фејсбук-страницата на месната заедница може да се дознае дека селото сè уште назначува водар на годишно ниво. Страницата исто така е простор за комуникација, преку кој јавно се искажува мислење, но и се навлегува во дискусии и оценување на тековната работа. На Фејсбук-страницата на месната заедница од село Николиќ, Дојран, на 15 јули 2022 година било објавено соопштение во кое јавно се објавени имињата на жители кои одбиваат да платат за одржување на вода. Објавата набројува неколку жители, како и нивните функции (поранешен водар, шумар) и период на неплаќање (20 месеци, 14 месеци). Дополнително во објавата, поканети се жителите на селска конференција за наредниот ден. Страницата ја следат 418 корисници (додека пак бројот на жители на селото се движи од 400–500), а е „отворена“, односно сите објави се јавно достапни за сите корисници на социјалната мрежа. На дадената објава реагирале 53 лица, а можат да се забележат голем број коментари под оригиналната објава, некои со препознатлив сарказам, а други во „одбрана“ на жителите кои не плаќале, со што може да се следи развиена дискусија. Самата објава укажува дека во селото сè уште се избира водар и шумар, кои за нивната работа добиваат надомест.

Во други примери, на неколку Фејсбук-страници на други месни заедници можат да се забележат повици за колективна работа:

Поради правилата на ФФМ игралиштето мора да биде заградено, и за тоа се потребни финансиски средства, секоја помош е добредојдена.¹

Utre vo 9h sabajle trebaat lugje, koj saka mozi da pomozi kaj manastircheto ke se sadat drvca i ke se raboti so bager.²

Еве што остана од теренот на Фк. Печалбари Трновци. Овие денови ќе се организират работна акција, ќе се чисти, ќе се ора, ќе се сее нова трева и да се загради. Кој сака можи да помогни.³

На 14.07.2013 година од страна на жителите на село Сланско беше направена акција со кои се санираа изворите во Бушева Планина со кои селото се снабдува со вода за пиење. Акцијата беше финансирана од самите жители на селото без никаква помош од некој надворешен фактор.⁴

Покрај тоа што месната самоуправа нема формално-правен начин да наложи колективно учество, колективната работа сè уште е видлива, а функционира врз база на волонтерство. Социјалните медиуми содржат потенцијал да создадат чувство на инволвираност и одговорност помеѓу корисниците за дадена територија (Mital' 2020: 58). Преку социјалните медиуми можат да се создадат или пак одржат слики за одредени места, односно да се обноват чувства на заедништво и припадност (Mital' 2020: 59). Социјалните медиуми многу повеќе од тоа што им овозможуваат на корисниците да се запознаат со нови луѓе и да создадат нови „виртуелни“ светови, всушност им даваат можност на корисниците да ги претстават и одржат нивните постоечки општествени кругови (Boyd & Ellison 2007: 211).

Легитимност на власта

Селската самоуправа функционира слично во различни делови од регионот, покрај локалните варијации. Во сите села се бирал кмет или старешина, кој постанувал претставник на своето село пред властите (Филиповиќ 1996: 319). Во периодот на Османлиското владеење,

---

¹ Објавено на 6 април, 2022 година во групата „МЕСНА ЗАЕДНИЦА ТРНОВЦИ“, <https://rb.gy/ohzyd> [Пристапено на 18.11.2022 г.].

² Објавено на 13 април, 2022 година во групата „МЕСНА ЗАЕДНИЦА ТРНОВЦИ“, <https://rb.gy/ohzyd> [Пристапено на 18.11.2022 г.]. Оригиналната објава е напишана со латинско писмо.

³ Објавено на 28 март, 2022 година во групата „МЕСНА ЗАЕДНИЦА ТРНОВЦИ“, <https://rb.gy/ohzyd> [Пристапено на 18.11.2022 г.].

⁴ Објавено на 28 јули, 2013 година во групата „СЛАНСКО/SLANSKO“, <https://rb.gy/xmqq2> [Пристапено на 18.11.2022 г.].

старешините се бирале без влијание од Османлиската власт, во пролетниот период, на „збор“ повикан од страна на протугерот (Филиповиќ 1996: 318–319). Отворената комуникација и дебата е карактеристичен дел од традиционалната селска организација. Зборот или селскиот собир, претставува една од највисоките форми на општествено живеење, односно начин за директно решавање на спорови. Во собирот учествувале сите старешини на семејствата, повозрасни, почитувани и угледни членови на селската заедница, кои донесувале одлуки од општа важност за селаните (Мирчевска 2016: 2). Собирот, или зборот, се свикувал по потреба – за завршување на заеднички работи, за одредување на колективни обврски и давање наредби за извршување, итн. (Филиповиќ 1996: 316).

Во неговиот опис на селската организација во Поречието, Обрембски пишува дека „секој член на селската група има еднакви права и привилегии, а за неговата општествена функција во таа група, за неговиот престиж и авторитет, за неговото влијание во однос на работите што се однесуваат на групата не решава теоретската еднаквост, туку богатството кое е во негова сопственост. Правата и привилегиите се разделени подеднакво, богатството е сопственост на неколкумина“ (Обрембски 2002: 9). Така, за време на собирот вообичаено зборувале и одлучувале постарите, додека младите слушале (Филиповиќ 1996: 316). Всушност, собирот претставувал „типична арена“ каде што се изразува класниот конфликт во отворената расправа за користење на селски површини и распределување на колективни обврски (Обрембски 2002: 15). Крајната одлука или пресуда за даден спор мора да биде праведна, бидејќи од тоа зависел легитимитетот на селската управа – претседател на месна заедница, селски одбор, старешина, кмет, и сл. (Мирчевска 2016: 4).

Комуникацијата во групи на социјалните мрежи е релативно слободна и отворена. Таа подложи на правила – одредени се поставени од централната администрација на дадениот медиум. Така, со зачленување на Фејсбук или слични мрежи, јавното споделување на информации е модерирано со цел да се намали бројот на дезинформации, говор на омраза и говор кој поттикнува насилство. Во таквата модерација се вклучени сите корисници на мрежата – секој корисник може да „пријави“ проблематична објава и со тоа да се започне процес на „прегледување“ на содржината. Дополнително, во рамките на издвоени групи, самите администратори на групите вообичаено поставуваат правила за комуникација. Истите имаат можност да ја прегледуваат содржината пред да биде јавно поставена, или пак да избришат одредени објави и/или коментари. Покрај таквите правила, правилата на комуникацијата во групите дозволуваат дискусии, односно расправи на дадени теми. Во неколкуте отворени групи посветени на

одредени населени места, видлив е таквиот вид на комуникација, каде што учесниците директно расправаат за тековни состојби, стратегии и нови иницијативи.

На Фејсбук-страницата на село Трновци, на 11 јуни 2022 година е прикачена фотографија од стадо овци на асфалтиран пат. Текстот под фотографијата вели: „Движењето на овците по патот од село до Турските гробишта станува сериозен проблем.. Доколку се сретните со стадо на патот ризикувате колата да ви биде истружена од овците од сите страни, а ако ги стигнете тогаш морате да ги следите до крај бидејќи овчарите не се ни обидуваат да расчистат дел од патот да помините.. Не дај боже, некој да носи болен за во брза помош, многу лесно може да се случи болниот да умри како што во еден случај од порано се има случено.. Згора на се, неодговорните овчари уште и се расправаат со возачите...“ Понатаму објавувачот пишува дека ќе поднесе барање за зачестена контрола на патот во МВР Битола, како и дека ќе покрене иницијатива за забрана на движење на стока по патот.⁵ Меѓу коментарите под објавата, видливи се различни реакции – некој со изразена поддршка, други пак кои го критикуваат објавувачот, тврдејќи дека овци се терале по истиот пат со години наназад и дека на никого не му сметале до сега.

Покрај дискутирање за „внатрешни“ проблеми во селото, односно за однесувањето или за одредени практики на самите селани, Фејсбук-групите исто така претставуваат и начин на заштита на селската средина од штетни акции. Таков пример е една објава во групата на село Буринец: „Dali некој знаe dali имаат dozvola за seca na shumata pod Burines?“⁶

Друг пример, повторно во групата на селото Трновци е долга објава која ги информира селаните дека со доаѓање на новиот поп во селото има промена во правилата и цените на услугите: „... СВЕТИОТ ЛЕБ ЗА МАЛА БОГОРОДИЦА ДА СМЕ ГО НОСЕЛЕ ВО ЦРКВА ... АКО ИДЕЛ ДОМА НАМЕСТО 200 ДА СМЕ МУ ПЛАТЕЛЕ 500 ДЕНАРИ...“. Во објавата, понатаму, се повикани селаните да го бојкотираат новиот поп, односно да не го носат светиот леб во црква. „... АКО НА ПОПОТ МУ ТРЕБААТ ПАРИ, САКАЛ НЕЈКЕЛ КЕ СИ ВРВИ ПО КУКИ И КЕ ГО КРЕВА СВЕТИОТ ЛЕБ ПО ЦЕНА ОД 200 ДЕНАРИ

---

⁵ Објавено на 11 јуни, 2022 година во групата „МЕСНА ЗАЕДНИЦА ТРНОВЦИ“, <https://rb.gy/ohzyd> [Пристапено на 18.11.2022 г.].

⁶ Објавено на 5 октомври, 2021 година во групата „БУРИНЕЦ“, <https://rb.gy/x4ceu> [Пристапено на 18.11.2022 г.]. Оригиналната објава е напишана со латинско писмо, поради тоа е исто пренесена во овој текст.

КАКО ШТО БЕШЕ ДО СЕГА... АКО НЕ, НЕМА ПАРИ. ЌЕ СИ ЛЕГНИ НА БРАШНОТО КО ПОПЧЕ...⁷

Отвореноста во комуникацијата и директното учество на жителите во тековните настани, одлуки и работи во дадена заедница, значително влијае врз поимањето на легитимноста на власта, односно легитимноста на дадена институција да управува со колективното добро. Тоа е видливо и преку директното осудување или негативни претстави за „надворешните“ власти („новиот поп“ или, во некои случаи, самата општина под која формално спаѓа месната заедница), оние кои не се дел или не припаѓаат на заедницата. Во слична насока, на теренско истражување во село Вишни, една група мештани цинично се насмеаја кога во разговор за локалната инфраструктура поставив прашање за улогата на градоначалникот на општина Струга. Легитимноста на управувањето се добива со познавање на историјата на местото, правилата на однесување, но и на одредување на правата и работите во рамките на заедницата. Често, службениците во месните заедници се оние кои први реагираат при потребни санации во селото – менување на улични светилки, поправка на системи за водовод или пак, како во случајот со претседателот на село Вишни, физички транспортирање на отпад од селото во најблиската депонија во сопствено возило. Месните заедници се претставувани од индивидуи, кои се избрани од самите мештани, за разлика од службеници во јавни институции за кои често постои сомнеж за партиско влијание или друг вид на клиентелизам. Поради тоа, месните заедници и опстојуваат како форми на самоуправа, покрај тоа што тие не добиваат одреден буџет од рамките на општините во кои функционираат.

Заклучок

На социјалната мрежа Фејсбук можат да се најдат голем број фан-страници, профили или групи посветени на посебни месни заедници. Ваквото дигитално присуство на месните заедници, како институции, но и како колективни заедници, овозможува трансферирање на традиционалните форми на комуникација и на самоорганизација во виртуелни простори. Земајќи ја предвид масовната урбана миграција која ја промени демографската состојба, но и начинот на живеење и самоуправање во руралните средини, дигиталните мрежи овозможуваат одржување на постоечки општествени мрежи, колективна грижа и зголемување на ефикасното комуницирање во рамките на месната самоуправа. Во таа смисла, дигиталните мрежи во голема мера претставуваат клучен дел во секојдневието, односно простори во кои се

---

⁷ Објавено на 17 септември, 2022 година во групата „МЕСНА ЗАЕДНИЦА ТРНОВЦИ“, <https://rb.gv/ohzyd> [Пристапено на 18.11.2022 г.].

одвива општествениот живот на луѓето. Од таму се јавува и потребата дигиталните простори да се истражат во взаемна поврзаност со други сфери од човечкото живеење, а не како теми или целини сами по себе.

ЛИТЕРАТУРА

Кирилични изданија

Групче, А. 2000. *Прилози за обичајното право на Македонскиот народ*. Том 1. Скопје: Македонска академија на науките и уметностите.

Мирчевска, М. 2016. „Селата во Горна Река како општественоекономски заедници“. *Етноантропологија*, бр. 3.

Обрембски, Ј. 2002. *Македонски етносоциолошки студии*. Книга III. Скопје: Матица Македонска; Институт за старословенска култура – Прилеп.

Филиповиќ, М. С. 1939. „Обичаји и веровања у скопској котлини“. *Српски етнографски зборник*. Књига 24. Београд: Српска краљевска академија.

Филиповиќ, М. С. 1996. *Човек меѓу људима*. Белград: Српска книжевна задруга.

Шеќерџиев, Т., Ј. Кунгуловска и В. Маршлевски. 2010. *Подигнување на капацитетите на месната самоуправа во општините на Република Македонија*. Центар за локален развој и транспарентно владеење.

Латинични изданија

Boyd, D. M. & N. B. Ellison. 2007. “Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship”. *Journal of Computer-Mediated Communication*, <https://t.ly/GjMGN>

Coleman, E. G. 2010. Ethnographic Approaches to Digital Media. *Annual Review of Anthropology*, <https://t.ly/hktsP>

Miller, D., E. Costa, N. Haynes, T. McDonald, R. Nicolescu, J. Sinanan, J. Spyer, S. Venkatraman & X. Wang. 2016. *How the World Changed Social Media*, 1st ed., Vol. 1. UCL Press, <https://t.ly/GukNt>

Mital, O. 2020. “The Use of Social Media in Public Administration: The Case of Slovak Local Self-Government”. *Halduskultuur: The Estonian Journal of Administrative Culture and Digital Governance*, 21(1).

Pink, S., H. Horst, J. Postill, L. Hjorth, T. Lewis & J. Tacchi. 2015. *Digital Ethnography: Principles and Practice*, (1st ed). Sage Publications Ltd.

Sobaci, M. Z. 2016. “Social Media and Local Governments: Theory and Practice”. *Public Administration and Information Technology*, vol. 15. Springer.

Еда Старова Тахир – *Месна̄та заедница е онлајн: т̄рансформац̄ја на...*

Сајтографија

„МЕСНА ЗАЕДНИЦА ТРНОВЦИ“, <https://rb.gy/ohzyd>
[Пристапено на 18.11.2022 г.].

„СЛАНСКО/SLANSKO“, <https://rb.gy/xmqg2> [Пристапено на
18.11.2022 г.].

„БУРИНЕЦ“, <https://rb.gy/x4ceu> [Пристапено на 18.11.2022 г.].

THE LOCAL COMMUNITY IS ONLINE: TRANSFORMATION OF TRADITIONAL FORMS OF SELF-GOVERNANCE IN THE DIGITAL ERA

Eda Starova Tahir

Institute of Ethnology and Anthropology in Skopje

Summary

Mesna zaednica, or local community, is the smallest unit of local self-governance in North Macedonia. In many ways, the form of self-governance in local communities has continued through varied political and administrative systems, regulated through customary law. At present, after mass migration towards urban areas has significantly changed rural demographics, self-governing local communities continue to function through the use of social media networks, notably Facebook. Creating an online presence on Facebook allows a local community to transfer historically common ways of local participation to the digital sphere: enabling public discussion and decision-making, calling villagers to participate in collective action, and maintaining existing social ties with family and neighbors. By examining the example of local communities in the digital sphere, this paper argues that present day ethnological research should not tend to separate the ‘digital’ from ‘real life’, considering the frequent usage of internet tools by inhabitants and the manifestation of social life in digital spaces.